

DAVID ASKÉNAZI GRAND RABBIN

ע"ה דוד אשכנזי רב ראשי

Téléphones { Consistoire 5-77
Alliance 35-43
Domicile 13-34

טל' 2035
הגלבי

(א)

תשובה מגולה על פסק הרב כמוה"ל קוק
ה"ו ראש הרבנים לעדות האשכנזים בארץ ישראל
על ענין השוגב צבתי כנסיות ובפרט צקהלתנו יש"א

במחוק נמצא איש אחד מאחינו האשכנזים הבא לגור אצלנו ועשינו לו
טובות הכנות כהלכת גוצנין יהודאין וזה כמה חדשים מחתך ליד ומדון
לעשות אומנותו של שטן עולה ומשטין יורד ומקטרג מראה טלפוט כדבר
אחר לאמר כאוני שאני טהור ולמדן ובאתי לאשר אקר על מה שנהגתם
מתי שנה אתם וקהלתכם ולא שם על לבו ולא ידע מדת השלום
ואת אשר אמרו ר"ל גדול השלום שאפי' ישראל עבדו ע"ז ושלום בניהם
אין השטן מקטכג עליהם שנאמר (הושע ז') חבור עצבים אפרים הנהלו
ושני המחלוקת שנאמר (הושע י') חלק לבט עתה יאשמו ועוד מה
שאמרו מוטב שיהיו שוגגים ולא מזידיים אף בדברי תורה (בגדקין
בפיק המצוי כד"י) והנה להם לישראל וכו'... כהנה וכהנה כבוד
לא וכלם ספר ולא אמרי שפר והנה פנה אליך להטפל בענינו להיות
עבד לדמיונו והיום הזה שלח אל ע"י הבי-האר העתקה מפסקך
ותמיהא לי טובא עליך האדם הגדול שרשית להתעבד בקהלה שאינה
תחת השפעתך ולא לך משפט הגאולה ובפרט טרם זעת טיבו של
עובד זה ושמוע דברי חכמים היושבים על מדין הגם שידעת
ביני ידעתי דכל המשיב ע"פ סגנון השאלה מותי דהוי כדוך אם
כנים הדברים

ע"תה קודם כל למודעי אני צריך שהאיש הזה עת בא לעיני
והוא טרום ועויה עלה במחשבתו ובקש לעקור את הכל לעבד ביום

DAVID ASKÉNAZI GRAND RABBIN

ע"ה דוד אשכנזי רב ראשי

Téléphones { Consistoire 5-77
Alliance 35-43
Domicile 13-34

(ב)

שבת קדש לפגנתו, הוזיעני נא את זכריך אם יאות לו לבקש לחומרות
דבצנך (דבשוגב אין זו יותק כאשר יתבאר להלן בעצה) אחר שהיה צדעתו
לעבר צאמת על גופי תורה כלצאח יד, לחלל שבת החמורה ש(אמר עליה
שמך שבת מחללו וכל השמר שבת כהלכתו אפי" עשו, ומאן דנפיל
שבתא כלאן דנטכ וכו'...

ויותר מכך היה לך לשאל ממנו מי שמו לשכ ושופט בקהלה כזה שיר
ואם בישאל שנמצאו עם חכמים וכדנים שקטנס טבה ממתניו,
והלך הוא בעצמו התפלל שנה ושנתים צדיהכ אשר מנגנים בו צעוג
ולא דבר מאומה. גם לא בא לפני כבודו לשאל מהם על מי ועל מה
שתקים על פתגם דנא. אך מחודש נתחבר עם אנשים בני צניעל, גלי
יועיל פכזים המחללים שבת בפנהקיא שלא על חנף הלך החזיר אצל
העבר, ורצה ליטול את השם ביניהם עליו ועל כיוצא בו ודאי נאמר
לא כל הרוצה ליטול את השם יצא ויטול צצועים מעשים מעשה
זמרי ורודים לקבל שכר כמעשה פינחס...

אבל עשית את הדבנות כדצי הרשות לתת לו במכתבך של יום ח'
לה שבט תאגיס שאין לו חלק בהם לא מנה ולא מקצתה ודי לי
בפתחתי זאת אשר קציתי בה לאפק העת והפנאי.

עברה אבוא העורה על עיני שאלתו, מתחלת תשובתך נראה ששק
שנה, וקלה תנא בגלל תנא, יען במכתבו שכתב לנו בצרפתית מיום
4/2/34 שו"ע'ים הלכו בו, צאמר לנו איך אן לנו ידועה מחרס הגב
ח"ס זל על כל הנכנס לביה"כ שפגננים בו העוגב אז לקיס
מה שנאמר ענה כקיל באולתו השבנו לו צרפתית על החרס - ולא
דצינו מאומה על האקור עצמו - שהרב ח"ס זל החרס בדודו את

Téléphones	Consistoire	5-77
	Alliance	35-43
	Domicile	13-34

(ג)

את קהלות האשכנזים וכנותינו הקפניזים טדין לא החרימו את בית הכנסת
 באויאן של חכמים, ומח' שנה מתפללים בז' מסודים ומרדיס - אף אס
 יש בדבר אפוק - ואין פצה פיו ועצפצפ.

זאת ועוד כמה חכמים וכניס עצמים נשניס כוללים קפכדיס
 ואשכנזים התפללו בז' ועד אחקן הרב דוב לוי עגלנרד צעיר
 המשתלח מאת המזרחים ולא חשו ולא הרגשו לחרס הזה אשר נאמת
 היה דבכ נחוצ לשתתו ולדורו למגזר מלתא ותו לא, אלו היו תד' דב'ן
 ומי הוא זה ואיזהו שיש מוח צכאשו המכחיב עת נרפשו צנה הזמן
 להחרס ולנדות קהלה אחת או אפי' איש אחד אף על גופי תורה!
 הלא יצרת מה שכתב צעל קדושה ומהרס כתב דבזמן הזה
 שהנדון מקולקלים אין מנדין כל מי שכאוי לנדות אף צעצירות גדולות
 וחמורות ודעת מו' אפי' בשורת הדין לא החמיכו חכמים פן ימנשו מלעשות
 תשובה כ"ש שצודיניו שנבליט יצישו את האזס על ככה ולפעמים
 אין האדס מושל צדווחו ויצא לידי דבניס הקטים ואפי' לידי שפיכות
 דמיסי והכמ"א ז"ל פסק צהגה בש"ע י"ד ק"י שלד ק"י צנ ולכן נהגו
 להקל מלמחות בעובדי עבודה שיש לחוש שיהיו שומדין על גופינו
 ומאודינו. ודבניס של טעט וחכמה יתירה הם הן מצדיהם הן מצדינו
 שאנחנו כשיס את הצאן וקמיד תהיה שמאל דוחה וימין מקבצת נחזקה
 ואס אין אתה זן ככה ועלה על דעתך שהדין הרפה יקוב את ההר
 ושיש בידו ואנו מוחה אף אס נרפשו או בממונו נתפס על אות
 שון אמור נא לי אתה צהקולר תלוי עליך גלל ארץ הצבי החכמת
 כל קבוצות של אחינו האשכנזים אשר באו על הארץ ויטמאוה
 בלעשיהם ובשקצוהם! ואס אין לאל ידך הלא כסוף כסונו!

Téléphones	Consistoire	5-77
	Alliance	35-43
	Domicile	13.34

(4)

צאת ועוד אם אליבא דהלכתא חרס הח"ק חל על כל קהלות ישע"ת
 וחזרות יש לעשות כל הארץ חרס! אמרוקא, אירופא, צרפת, ואפריקא בכלל
 השלחת להם את דרכיך הנשיטים או אם חשבת יפה שתיקה לחכמים
 ולו שמעת עצת המלך החכם מכל אדם היה טוב לך! וכבד הורה זקן,
 הגאון האמתי הספנדי עמוד הימני התשב"ץ בתשובה ג"ה מחלק הנאשון
 פוסק על מה שפשתה המספחית, שקרא קאי, שאם באנו להחכים ולנדות
 המלמדים לשונם לדרכי שקר אן נקי, והיתה כל הארץ חרס, דון מנה ונה.
 לא זו בלבד, אלא הח"ק עצמו בתשובה פ"ט מחלק ששי מורה בטעמו
 אני פי מלך שמו וכו'. ונצטוו מעלית עילתא דלא להעדא דינא
 דמלכותא ואם בן האמת יורה דרכו שלא היה צידו להחכים וכל שכן
 דלא חל עלנו מה שאין גם בן צדינו לעשות כמוהו משום מלכותא
 דאכעא. אף אם נודה שהוא אקור מן הדין, וזה אינו כלל ועיקר וכלל
 כי יש בו דוקא חומת אסורי דכבדן
 פ"ש גבן לצדדי מה ראנו אנחנו החכמים על דבר כבוד שמו לשרתו על
 העוגב הזה בקהלתנו, ומעשה שהיה כך היה. קרוב לארבעה
 שנים נמנתי פה לנשיא הדבנות וכבד היו מתפללים משנים
 קדמונית (וסימך י"ד החזקה) צה"כ הגדול עם שוגב קטן וחכמים
 שקדמוני כצו בתחלה למחות שלא יגנו בשוגב ואנשי הועד
 לא קבלו מהם בשום אופן וכל העם מגדול ועד קטן צאים
 ומתפללים ומעשה להם הצדק כעצם התפלה למש, ואוריבא
 כבו כמו כבו שלא היו יודעים דרך צה"כ אלא פעם אחת בשנה
 ולא ישנה להם ונמשך לבס וצאו מדי שבת בשבתו לשמור
 אל הכנה ואל התפלה וכלם ששים ושמחים לעשות כצון קונייהם.

DAVID ASKÉNAZI GRAND RABBIN

ע"ה דוד אשכנזי רב ראשי

Téléphones	Consistoire	5-77
	Alliance	35-43
	Domicile	13-34

(ה)

ודוד הוא הקטן אנכי הצעיר קצתי על שכמי משרת ענוים לתקן
 כמה תקונים בקהלתי זאת ישן אני מילדי מתא מחסיא און של חכמים
 ואמתי ללבו יצטל הרע צטוטטו ומה היא מוסרת העוגב אצל תלמוד
 תורה כנגד כלם שמיטה, גטין, חליצות, גמילות, חסדים, קופת עניים וכו'.
 ובשנה שעברה נמנו וגמרו, ואחרי דעים להטות להחלף העוגב הקטן
 בגדול לטעם טוב ולא היה צידי לעב כי אז יהיה המי"שור לעקוב
 ואפקד את כל תקנותי להכס קין הדת, התורה והמצוה, ולחנך אליב
 עס קהלתי, וכמה קלקלות יצאו מן הדבר אני דנתי דין אמר
 באמתו דאף בדברי תורה מוטב שיהיו שוגגין ולא מזידין, דבפני
 המציא כדוין אסיקנא דאפי' באורייתא לא מחינן במלתא זיזעית
 ולא מקצלי מנן ובדבר שכלם שוגגין ועיין התש"צ חלק שני עיין
 מז' והכשב"ש ק"י תקס"ב שבמקצת דורות יש קצת שנוהגים
 קצת קלות בקצת ענינים ואין כח בגדוליהם למחות צידם
 ושקלתי צפלק באזנים ואיתי' שיצא שכרו בהפסדו והעוגב כאפס
 וכאין נהג דברים אחרים שהטולס שומע עליהם.
 אתה הנאת לדעת שעז כטן זכרנו על ענין החכם ולא על עקר
 הדין אם אקור או סוקר, וכעת אתינא לעומקא דזינא.
 את העוגב אתה דן בגופי תורה ואוכל שאין צו מחלוקת ובגללו הכל
 נתן מכושה אחד, הא ודאי ליכא, ושגיאה היא שפליטה מידך, ואיפכא
 משפירא, דכל הנאמר על העוגב שנוי במחלוקת ואינו אקור מדברי
 תורה, ואף אקורו מדבנין אינו מפורש ללל, ואם כן יש לדון צספק
 וכבנין ואזלינן לקולא, ואם הם החמירו אינו אלא הא אטו הא וקושטא
 קא דבעידנא שהתק' וחבריו עמדו לגדוק גזר היה הדבר (חזון)

Téléphones	Consistoire	5-77
	Alliance	35-43
	Domicile	13-34

(1)

לא על השוגג צלצור אל על שלשה פשעי ישכאל כמו שהמשיגין
 ילא בשו"א פק"ח צקשובות הללו.
 עתה תבא ד"א על ס הבאר, מצד אקור השטעת קול צערת
 ויוס טוב. ידוע הדבר ומפוקס הענין שהוא דוקא ע"י גוי ואמירה
 לגוי היא שבות דרבנן וכבר מלאט אל היס עוליס ונוכדיס בה
 זה אמר בכה וזה אמר בכה, ובדבר מצוה שריען כמו הולקה וכבני נר
 בשבת צ"ה"כ שיש לנו על מי לסמוך דתפלה מקרי מצוה, אך יש לנו
 לדעת אם השוגג נצרך כל כך לתפלה, אנתנו אמריס צפי מלא והנסיין
 הורה לנו בקהלתנו ואין אנתנו שכניס לקהלות אחרות. שהוא מושך לבב
 אנתנו להתפלל ומתוך שלא לשמה יוצאו לשמה, ובפ"ט שכבר הכגלו לבוא
 בשביל נתינת השוגג אם כן יכולס אנתנו לסמוך להתיר אמירה לגוי.
 מנעור יוס בשבות דרבנן, ושנית לך פה רק ראשי פוקיס בהטברה
 ושל"י פסק מאת הגאון המפוקס נר המערב כמורה"ר רפאל אוקאווא
 ה"ו המתיר לנאן ציוס שב"ק וציוס טוב ע"י גוי וכדאי הוא לסמוך
 על הוראתי, נהר אלף המחמריס ופסקו אפי' בצלף לא בטל,
 וננו צאתה לאקור את השוגג משום ובחוקתיהם לא תלכו וכללצ כילת
 לכל פנהג עליהם יהיה מה שוהיה בלי שום חלוק, ואתה מביא ראיה
 מהמבצם באמר כך הוא קבלו דעתי, והפוך הוא שאין כאיה מזה על
 השוגג יען הדואה יראה והלומר ידע צדעת נכונה שמה"ר"ק בשודש
 פ"ח פוסק שאין לאקור משום חק אלצ צא' משני חלקיס הא' הדבר
 אשר אין טעמו נגלה והיא קבלה ביד אבותיהם וענין השני דברי שחץ
 וגאווה כמו לבוש ארגמן וכך הוא דעת מן בנית יוסף כמו שמפ"ש
 ס"י קע"ח בטוב יד וגם כן דעת הכמ"א צדכי משה ובהג"ה על ה"ד

DAVID ASKÉNAZI GRAND RABBIN

ע"ה דוד אשכנזי רב ראשי

Téléphones	}	Consistoire	5-77
		Alliance	35-43
		Domicile	13-34

(3)

סימן הנז"ל ונעוגב אין אחד משני טעמים ונעל הגהות מימוניות אחר
 בפירוש טעם הראשון שאין להוסיף ספנדא על מה שאנו חכמים שקיפה
 קבלה בידם שהוא מחקות העכו"ם והרי אתה הוספת מועתך ומסדרתך
 ולך פאיה בדורה ששני במחלוקת ולנו הקפידים אין לנו אלא דברי מין
 הקדוש, ולחמי"א די במליוצי.

את אשר אמרת שמהל"ק לתשובה קצב קצב שלבוש אדום אין בו
 משום תועלת, התשובה הנצת לא נמצאת אצלי ואם בונה לתשובת
 פ"ח הונח למאוי וכתבנא לעול, ופירוש מהל"ק על הספר גס כן
 בקשתיו לא מציאתיו האמן ויש לי פירוש הנדע אברהם על הספר
 והוא ש"תי דוקא את הע"ך משם מהל"ק שאין ודך הצונעים להיות
 אדומים בלבושיהם וכו'. ועוד התם מסורת בידנו להקפיד על לבשת האדום
 לצני עמנו ואין מי שעלה בצעתו שהספרי דבר על הדברים המיוחדים
 לשם פולחנים, אלא אתה בפלפולך ואגב חריפותך, הלצה תקרא גוף
 תורה? וברמך דין, יש בידנו לישב הכגשתך על המהל"ק. אם הדברים
 כהיותם. ונלענך דמה שאמר שנלבוש ארגמן אין בו תועלת
 היינו שאין להתיר את הארגמן משום תועלת וכבוד מאחר שהעכו"ם
 לובשים אותו משום שחץ נצאה ואית משום הטעם השני. וזה
 פשוט לכל מי שמעין בעין יפה בשורש פ"ח של מהל"ק וק"ל
 א"כ כן עדין לא נמצא בדבריך אות או מופת חתוך לאסור
 את העוה"ב מדברי תורה או מדרכנן בני מחלוקת ושני דעת
 הפוקקים דכל אחד לשטתו אזל בפירוש דברי הנמצא והספרי
 ובידנו לשמוך על מי שרצה ועל מה שעלה בדעתך להביא ראיה
 לחשש מילות ואפיקורוסות הם דברים הנאמרים על היחיד שאין אנו

DAVID ASKÉNAZI GRAND RABBIN

ע"ה דוד אשכנזי - רב ראשי

Téléphones	Consistoire	5-77
	Alliance	35-43
	Domicile	13-34

(ח)

יודעים אותו ואת מחשבתו הספונה, או מפני מראית העין, אבל קהלה
 רבה שהיא ידועה לשיעור כל, וכונתה לשם שמים להמשיך לצד בניה
 להתפלל אף פעם אחת בשבוע, לזה ולאי. אמנם אעפ"י שיש חולות
 אקור דכבן גדולה עבירה לשמה ועת לעשות לה.
 וכל שכן דנכדים לכא השדא פוגמסין בפנק כל הצלמים ומו חיישינן
 לחשדא והא בי כנישתא דשף ויתוב בנהנדעא דאוקומי בי אנדרטא (ופי דש.
 צלם) והו עיילי ציה אבנה דשמואל ולוי, ומצלו באויה ולא חייש לחשדא?
 רביס שאני.

והעליתי לך כל זה להכאות שגם לטענותיך יש יוש תשובה ולא קטני
 קני באגמא הו הספדים (וזכור את הכב אלפאנדרי ז"ל אשר היה בצפ"ת
 והצידו לני לגידי אמת שועם כל חכמתך וכבודך היה קורא לך פעם
 בפעם, רומך חיור בנתיק, אף אם הוא שבה דאמי קרא רבין בין
 המשפתיים. ונדכיס שנע"פ איני ראי להעלותם בכתב) אבל כל
 זה אך למותר דשוגב שאני שפסוק מלא בכתובים ודוד קא צוח
 ומצוה הללוהו אל בקדשו, ותיגמין הללויה שבחו אלקא צנית מקדשה
 הללוהו צמינים ושוגב. ואט איתא משום אכה יעצו קגויס את
 אליהם וצעשו בן גס אני, השתא דוד לא הוה ידע. וגם נגד
 התרגום ונגד האמת אתה אומר כמו הח"ס ז"ל שדוד לא קאמר
 על בית המקדש והוה מנגן צביתו בשוגב הלא אא אסרת ליחיד
 משום חקוטיהם, ומשום לחקות. להם, ומשום מינות. אלא האמת
 יורה דרכו דליתא משום כולי האי. ודוד הוא העד אם צה"ל
 אם בביתו, והשוגב אינו אקור לא מצד עצמו לא משום ש"ו ולא
 משום מינות.

Téléphones	Consistoire	5-77
	Alliance	35-43
	Domicile	13-34

(6)

ואם עדין אתה חושד את קהלתנו ואותנו, כמוך שכבר נחשדת לפני הכב בלומפאלד צ'וקל שבפומבי היה קובא לך מין ואפיקורוס עם כל צה יצא ולמד מתשובת המלצס מאמך קדוש השם שמה נענש לאתך משום החושד בכשרים וכמו כן ישכאל בוימי אליהו היו כלם טעז ולא טוב עשה אליהו ללמד חובה על ישראל

וגם כן צמח ישעיהו וכו... עין שמה .
 ואם לא די לך עם כל הנאמר לבעיל ותכזה שהחומכא היתירה תקוב את ההר מצוה עליך לפרקס במחנה העבדים, שעדתנו כעדת צדוק וביקום וענן, ואנחנו בדין כמו שאכ קהלות ציפת אינו פא ואמליקא. וכל הפוזות שעשינו לאחינו האשכנזים בית החולים של דיוקין, המנחמים וכו... וכו... הן הנה אקורות קדצני תורה והשמרו לך ואל יבואו עוד אצלנו שום שלוחים מאתכם כי אז נראה למי החתמת וה' אל אמת צדיק יבחן וידענו שנתמנא לנא צעי וישע לנאמר שלנו יתק מאחד שלכם, ואם אתם יודעים שלא טוב עשיתם להקטרב בקהלה אשר איננה מאתכם, הלא כתיב את והב בקופה, ואנשים אחים אנחנו

הלכד החותם פה ארן של חכמים
 וס כ"ה אדכ השני מהאי שתא ופעל ידיו תרצה
 בקדכ וכבוד ה' מלג את המשכן
 בה אליה עוזי ומעוזי
 הצני עה

David Askénazi
 אשכנזי
 מ"מ